

Raadsinformatienota

Onderwerp	: Toelichting Kamerbrief stikstof van 26 juni 2026		
Raadsvergadering	: 1 oktober	Agendapunt	:
Portefeuillehouder	: M.P.M. Schuurbijs	Datum	: 7 juli 2026
Bestuurlijk kader	: Programma ruimte	Zaaknummer	: Z26.01080

Inleiding:

Het kabinet heeft op 26 juni 2026 een nieuw maatregelenpakket voor landbouw, natuur en stikstof gepresenteerd. Doel is Nederland van het "stikstofslot" te halen, natuur te herstellen en de vergunningverlening voor woningbouw, infrastructuur en economische ontwikkelingen weer op gang te brengen. Hiervoor reserveert het kabinet €20 miljard voor de komende jaren. De maatregelen moeten juridisch beter houdbaar zijn dan eerdere aanpakken. De plannen zijn besproken in de Tweede Kamer, er is nog geen uitsluitsel over steun van een meerderheid. Dit wordt pas relevant wanneer de voornemens zich vertalen naar concrete wet- en regelgeving. Vervolgens moeten de plannen ook voor goedkeuring langs de Eerste Kamer.

Kernboodschap:

Het kabinet kiest voor een combinatie van:

- Emissiereductie in landbouw, industrie en mobiliteit;
- Gebiedsgerichte maatregelen rond kwetsbare Natura 2000-gebieden;
- Investerings in natuurherstel;
- Doelsturing op bedrijfsniveau voor de landbouw;
- Een juridisch houdbare ondergrens voor stikstofberekeningen (RKO);
- Versnelling van vergunningverlening waar dat mogelijk is.

Brabantse Wal blijft een belangrijk aandachtsgebied

Woensdrecht grenst aan het Natura 2000-gebied Brabantse Wal. Dit betekent dat ontwikkelingen in en rondom de gemeente nauw verbonden blijven met het landelijke stikstofbeleid. Voor de Brabantse Wal is een zone van 500 meter vanaf de rand van het natuurgebied opgenomen. Afhankelijk van de verdere uitwerking kunnen extra gebiedsgerichte maatregelen van toepassing worden. De zonering wordt onderdeel van de programmatische aanpak die in een nieuwe speedwet moet worden verankerd. Provincies worden gevraagd een passend werkingsgebied voor regels met betrekking tot hydrologisch systeemherstel te bepalen, dat mogelijk breder dan de zone is. Op vlak van waterkwaliteit wordt de Bleekloop, nabij Huijbergen, benoemd als kwetsbaar watergebied waarvoor een gebiedspecifieke uitwerking voor moet komen.

Meer perspectief op vergunningverlening

Het kabinet wil de vergunningverlening voor woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen weer op gang brengen. Het Kabinet wil dit onder meer doen door de rekenkundige ondergrens (RKO) voor stikstof te verhogen. Of dit lukt, hangt af van de juridische houdbaarheid van de nieuwe maatregelen en de beoordeling door de Raad van State. Afhankelijk van hoe hoog de nieuwe rekenkundige ondergrens wordt zullen ruimtelijke initiatieven potentieel vergunbaar worden. Het Kabinet richt zich op het invoeren van een gewijzigde RKO eind 2027.

Gevolgen voor de agrarische sector

Agrarische ondernemers krijgen meer duidelijkheid over de gewenste emissiereductie en kunnen gebruikmaken van verschillende regelingen voor innovatie, verduurzaming, bedrijfsaanpassing of – indien gewenst – bedrijfsbeëindiging. Vooral bedrijven nabij kwetsbare natuur kunnen aanvullende opgaven krijgen. De stukken richten zich hoofdzakelijk op de (intensieve) veehouderij maar de beschreven context heeft ook gevolgen voor de akkerbouw. Voornaamste factoren die hierbij een rol spelen zijn beleidsontwikkelingen, ook op gebied van gewasbeschermingsmiddelen, mestaanwending en water. Daarnaast krijgen andere sectoren waaronder industrie en mobiliteit met reductie-opgaven te maken.

Samenwerking met provincie

De provincie Noord-Brabant krijgt een belangrijke rol bij de uitvoering van het pakket. Gemeenten zullen nauw samenwerken met provincie, waterschappen en terreinbeheerders bij gebiedsgerichte uitwerking. Voor de Brabantse Wal is vanuit het GGA-overleg een ontwikkelperspectief opgesteld waarin op een groot aantal onderdelen reeds is voorgesorteerd. Dit gremium is dus de voornaamste invalshoek. Los daarvan staan we als gemeente in contact met de provincie om gebiedsopgaven, ook vanuit het Rijk integraal op te pakken.

Consequenties:

De Kamerbrief biedt een duidelijke richting voor het toekomstige stikstofbeleid, maar het is op dit moment nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken over de gevolgen voor de gemeente Woensdrecht.

- 1) In de eerste plaats is stikstof slechts één van de factoren die bepalend zijn voor de kwaliteit en instandhouding van het Natura 2000-gebied Brabantse Wal. Ook andere drukfactoren, zoals versnippering van natuurgebieden, verdroging, recreatiedruk, waterkwaliteit en de effecten van klimaatverandering, beïnvloeden de natuurkwaliteit. Een duurzame verbetering van de natuur vraagt daarom om een integrale aanpak waarin deze factoren in samenhang worden beschouwd. Vanuit die invalshoek is de ontwikkeling op het gebied van de Natuurherstelverordening relevant, evenals beleidsontwikkelingen op het gebied van onder andere gewasbeschermingsmiddelen, dierenwelzijn en beregening.
- 2) In navolging op het voorgaande punt; de Kamerbrief behandelt uiteenlopende opgaven (naast stikstof) maar geeft vooralsnog geen inzicht in hoe met elkaar conflicterende belangen zullen worden gewogen.

- 3) Daarnaast bevat de Kamerbrief vooral beleidsvoornemens op hoofdlijnen. Zowel het Rijk als de provincie Noord-Brabant werken deze de komende periode nader uit in wet- en regelgeving, instructieregels, uitvoeringsprogramma's en gebiedsgerichte maatregelen. Pas wanneer deze beleidsontwikkelingen gezamenlijk kunnen worden beoordeeld, ontstaat een realistisch beeld van de gestapelde effecten voor de natuur, de agrarische sector, de economie en de ruimtelijke ontwikkeling binnen de gemeente Woensdrecht.
- 4) Hoewel de voornaamste focus lijkt te liggen op de transitie in de veehouderij, hebben de voornemens van het kabinet ook effect op de akkerbouwsector doordat ook zij met strengere regels op het gebied van mestaanwending te maken zullen krijgen. Hoe deze regels exact zullen worden aangescherpt, is vooralsnog onbekend. Ook beleidsontwikkeling op gebied van gewasbeschermingsmiddelen en beregening (zie punt 1) houden verband met toekomstperspectief voor deze sector. In tegenstelling tot de veehouderij geeft de brief geen concreet transitiepad weer voor akkerbouw.
- 5) Voor Woensdrecht geldt dat ook het ministerie van Defensie opgaven heeft geprojecteerd voor het gebied (Nationaal Programma Ruimte voor Defensie). Dat maakt dat er tenminste twee forse nationale opgaven vorm gegeven moeten gaan worden waarbij het nog onduidelijk is hoe deze met elkaar interfereren.
- 6) Tot slot is de uiteindelijke betekenis van de voorgestelde maatregelen, waaronder het instellen van een gewijzigde rekenkundige ondergrens (RKO), afhankelijk van het verdere besluitvormingsproces en de juridische houdbaarheid. De beleidsvoornemens moeten nog worden behandeld door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer. Daarnaast zal moeten blijken in hoeverre de gekozen aanpak standhoudt bij de toetsing door de Raad van State. Eerdere stikstofmaatregelen hebben laten zien dat een juridisch robuuste onderbouwing essentieel is voor een duurzame oplossing en voor het daadwerkelijk op gang brengen van vergunningverlening.

Samenvatting

De Kamerbrief ziet de stikstofaanpak als onderdeel van een bredere ontwikkeling van het landelijk gebied. Naast stikstof spelen ook waterkwaliteit, klimaat, biodiversiteit, bodem en landbouw een belangrijke rol. Het uitgangspunt is een gebiedsgerichte aanpak, waarbij maatregelen meerdere doelen tegelijk ondersteunen. Het is echter nog onduidelijk hoe keuzes worden gemaakt als doelen met elkaar botsen. Maatregelen die goed zijn voor het ene doel kunnen nadelig zijn voor een ander doel of voor de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Een duidelijk afwegingskader ontbreekt nog. Daarnaast is de uitwerking voor de veehouderij veel concreter dan voor de akkerbouw. Voor de veehouderij zijn maatregelen en toekomstperspectieven beschreven, terwijl voor de grondgebonden akkerbouw nog geen duidelijk transitie- of verdienmodel is uitgewerkt. Voor de industrie geldt eveneens dat de maatschappelijke opgaven nog beperkt zijn uitgewerkt, waardoor onduidelijk is welke bijdrage van deze sector wordt verwacht. Voor gebieden zoals de gemeente Woensdrecht is het daarom belangrijk dat de verdere uitwerking van het programma duidelijk maakt hoe belangen worden afgewogen en welke ontwikkelrichting voor (agrarische) bedrijven en de Brabantse Wal wordt nagestreefd.

Vervolgstappen:

Na de Kamerbrief volgt verdere wetgeving en uitwerking van de maatregelen. Een aanzienlijk deel van het pakket moet nog worden uitgewerkt in regelgeving en gebiedsprogramma's. Gemeenten worden hierover de komende maanden via provincie en het Rijk nader geïnformeerd. De gemeente zal hier zelf proactief overleg over blijven voeren met de provincie, het Rijk, de VNG en de overige gebiedspartners vanuit het GGA-overleg. Het college van B&W zal de gemeenteraad van dit proces maar ook de actualiteiten op de hoogte houden.

Voor een volledig overzicht van de belangrijkste vervolgstappen en onderliggende documentatie verwijzen we u graag door naar de betreffende stukken op [www.overheid.nl](https://open.overheid.nl/details/bc6acef2-0bb5-4ea6-976d-c7630b45ac89). (<https://open.overheid.nl/details/bc6acef2-0bb5-4ea6-976d-c7630b45ac89>)

Burgemeester en wethouders van Woensdrecht,	
de secretaris,	de burgemeester,
ing. P.A.C. Bogers	drs J.J.C. Adriaansen

Bijlage(n)

- nvt